

pensionsbedømmelsen. Loven fastlægger, at erhvervsevnedssættelsen skal være begrundet i en varig sygelig tilstand, men det har samtidig været forudsat, at bedømmelsen af erhvervsevnedssættelsen skal være et samlet skøn over lægelige, erhvervsmæssige og sociale faktorer. I praksis har det lægelige skøn domineret ved pensionsbedømmelsen. Læger, der udtaler sig i pensionsager (alment praktiserende læger og speciallæger), udtaler sig ikke blot om ansøgerens diagnose men også om nuværende og fremtidige arbejdsmuligheder.

Disse forhold er u hensigtsmæssige. Lægelige udtalelser om sygdomstilstanden og behandlingsmuligheder er et nødvendigt grundlag for afgørelse af førtidspensionssager. Men læger har ikke en faglig indsigt, der giver dem mulighed for at udtale sig om arbejdsmarkedsforholdene eller fyldestgørende at vurdere aktiverings- og revalideringsmulighederne.

Erhvervsevnetabskriteriet har således ikke været et medicinsk, objektivt kriterium, men der er naturligvis gennem årene blevet fastlagt en praksis, der har understøttet rammerne. Praksis har over årene ændret sig til en nutidig opfattelse af, hvad der forstås ved fysisk eller psykisk invaliditet, der har kunnet begrunde tilkendelse af førtidspension.

Indvendinger mod erhvervsevnetabskriteriet fører efter forligspartierne opfattelse til, at et andet kriterium nemlig arbejdsevne kriteriet vil være bedre egnet til at skabe mere forståelige pensionsafgørelser og sikre, at de personer, der har en reel arbejdsevne, får mulighed for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Det er ikke mindst afgørende for forligspartierne, at en ændring af tilkendelses kriteriet vil skabe sammenhæng til den aktiverende og revaliderende indsats, således at den hjælp, en person modtager efter den sociale lovgivning, vil være en kontinuerlig og sammenhængende hjælp, hvor sprogbrug og begreber vil være de samme og derfor genkendelige for personer, der modtager hjælp til aktivering eller revalidering eller får behandlet en sag om tilkendelse af førtidspension.

Selve begrebet »arbejdsevne« kan defineres som:

*»evnen til at kunne opfylde de krav, der stilles på arbejdsmarkedet for at kunne udføre forskellige konkret specificerede arbejdsopgaver med henblik på at opnå indtægt til selvforsørgelse«.*

Med denne definition af arbejdsevnebegrebet er det hensigten at udtrykke det samme som med erhvervsevnetabsbegrebet i 1921 - nemlig at fremhæve de karakteristika, der er afgørende for, om en person er i stand til at udfylde en stilling på arbejdsmarkedet i et sådant omfang, at pågældende er i stand til helt eller delvist at være eller blive selvforsørgende, dvs. er i

beskæftigelse på almindelige vilkår eller i fleksjob.

Men med arbejdsevnebegrebet er det en række »nye« karakteristika, der fremhæves, idet der tages højde for, at en række forhold er blevet vigtigere, når en persons mulighed for at udfylde en stilling på arbejdsmarkedet skal vurderes - end »blot« en fysisk invaliditetsgrad, som i væsentlig større grad end tidligere kan afhjælpes med hjælpemidler.

Arbejdsevnebegrebet er således defineret direkte i forhold til det aktuelle arbejdsmarked, og de krav der stilles som forudsætning for at kunne varetage konkrete arbejdsfunktioner. Dermed er »arbejdsevne« et dynamisk begreb, som forandres i takt med, at kravene til at kunne udføre konkret specificerede arbejdsopgaver ændrer sig - men også i takt med at selve arbejdsopgaverne ændrer sig fx på grund af den teknologiske udvikling.

Det forhold, at arbejdsevnebegrebet forandres og altid skal være i overensstemmelse med de krav, der stilles på arbejdsmarkedet, er centralt, idet det eneste formål med at foretage vurderinger af arbejdsevnen er, at gøre myndighederne i stand til at vurdere, om og i givet fald hvordan placering på arbejdsmarkedet er mulig med henblik på indtjening til forsørgelse.

Allerede på nuværende tidspunkt anvendes arbejdsevnebegrebet, når det skal vurderes, om og hvordan en person kan opnå beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Det er således arbejdsevnebegrebet, der anvendes, når der skal tages stilling til, om en person kan aktiveres, revalideres eller tilbydes fleksjob. Arbejdsevnebegrebet anvendes også, når der skal tages stilling til, om der kan påbegyndes sag om førtidspension, idet en sag om førtidspension først kan påbegyndes, når det er konstateret, at alle aktiverings-, revaliderings- og behandlingsmæssige samt andre foranstaltninger har været afprøvet.

#### *Vurdering af arbejdsevnen*

Med en definition af arbejdsevnen som: *»evnen til at kunne opfylde de krav, der stilles på arbejdsmarkedet for at kunne udføre forskellige konkret specificerede arbejdsopgaver med henblik på at opnå indtægt til selvforsørgelse«*, følger det, at arbejdsevnebegrebet er et bredt sammensat begreb, som afhænger af den enkeltes kompetencer vurderet i forhold til de krav, der stilles på arbejdsmarkedet.

De lægefaglige forklaringer bliver et delelement blandt en række social- og arbejdsmarkedsfaglige forklaringsfaktorer, når arbejdsevnen skal vurderes.

I forhold til arbejdsevnebegrebet er der behov for, at de social- og arbejdsmarkedsfaglige forklaringer styrkes - således at de kan fremstå som relevante og